

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва
Кафедра дошкільної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтегровані кейс-уроки в початковій школі

Освітня програма «Дошкільна та початкова освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” серпня 2019 р.

Черкаси 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Інтегровані кейс-уроки в початковій школі
Викладач(-і)	Чичук Антоніна Петрівна
Контактний телефон викладача	0995425995
E-mail викладача	toniabida@gmail.com
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота, контрольна робота, екзамен
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://doshkilly.at.ua/
Консультації	Консультації проводяться щовівторка з 09.00 до 10.00 в ауд. 259. Онлайн консультації можуть бути організовані за бажанням студентів з використанням Viber 0995425995

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Інтегровані кейс-уроки в початковій школі» вивчається студентами спеціальності «Дошкільна освіта» у третьому семестрі. Зміст дисципліни охоплює основні концептуальні та теоретичні положення інтегрованих уроків, науково-понятійний апарат та нормативно-правове забезпечення організації інноваційної діяльності у системі освіти; розкриває структуру, об'єкт, предмет та основні завдання кейс-уроків у системі сучасної науки; висвітлює пріоритетні завдання освіти в контексті інноваційних змін; знайомить здобувачів вищої освіти із традиційними технологіями навчання та інноваційними технологіями Нової української школи. Адже, як зазначається у Концепції Нової української школи, у 2020 році найбільш затребуваними на ринку праці будуть уміння навчатися упродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі. Тому, на часі, актуальною постає проблема готовності майбутнього учителя до використання нововведень у освітньому процесі. «Інтегровані кейс-уроки в початковій школі» розроблені таким чином, щоб надати студентам необхідні теоретичні знання та практичні уміння, які сприятимуть формуванню їхньої інноваційної компетентності та умінню використовувати, а також впроваджувати інтегровані уроки, для роботи в умовах НУШ.

3. Мета та цілі курсу

Мета курсу – забезпечити здобувачів вищої освіти знаннями про концептуальні та теоретичні положення інтегрованого уроку, структуру кейс-уроку, методики впровадження кейс-уроків в освітній простір; сформувати у майбутніх педагогів готовність до інноваційної професійної діяльності; навчити застосовувати інноваційні технології навчання у практиці Нової української школи.

Цілі курсу: у результаті вивчення дисципліни Ви ознайомитеся із концептуальними та теоретичними положеннями інтегрованих уроків, науково-понятійним апаратом та нормативно-правовим забезпеченням організації інноваційної діяльності у системі освіти; дізнаєтеся про основні тенденції використання кейс-уроків в освітньому процесі; навчитеся застосовувати отримані знання у різних сферах професійної діяльності; навчитеся відбирати та оцінювати інтегровані уроки відповідно до цілей і завдань освітнього процесу Нової української школи; обирати оптимальні інтегровані уроки навчання відповідно до індивідуальних можливостей здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти, рівня їхньої підготовки та педагогічних умов; аналізувати та узагальнювати досвід професійної діяльності педагогів-новаторів; самостійно розробляти авторські інтегровані кейс-уроки відповідно до цілей і завдань освітньої роботи НУШ. Важливим завданням курсу є: сформувати позитивне ставлення і прагнення майбутнього учителя початкової школи до дослідницької діяльності, самостійності, творчого оволодіння новітніми педагогічними технологіями та готовність до інноваційної професійної діяльності в умовах інноваційного освітнього середовища.

4. Результати навчання (компетентності)

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти

компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми «Дошкільна та початкова освіта» другий (магістерський) рівень:

Загальні компетентності:

- здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків; – здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно;
- здатність та готовність швидко і успішно опанувати методикою інтегрованих уроків.

Спеціальні компетентності:

- здатність до організації навчальної діяльності у початковій школі у відповідності до вимог НУШ;
- здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в початковій ланці освіти;
- здатність упроваджувати інтегровані кейс-уроки, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід до навчання окремих питань певної освітньої галузі/предмету початкової школи;
- здатність педагога організувати ефективну спільну навчально-виховну діяльність і педагогічне спілкування; здатність співпрацювати для досягнення поставленої мети, знаходячи при цьому шляхи взаємодії зі всіма суб'єктами навчально-виховного середовища.

Програмні результати навчання

-знати сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми і засоби дошкільної та початкової освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; види і зміст контролю за його перебігом.;

– володіти знаннями про організацію наукової, методичної та навчальної діяльності викладача вищої школи, вихователя дошкільного навчального закладу та вчителя початкової школи; умінь організувати самостійну та науково-пошукову роботу студентів, навчально-пізнавальну та виховну діяльність дітей дошкільного та молодшого шкільного віку та студентів вищих навчальних закладі

–знати зміст нормативних документів щодо визначення порядку здійснення інноваційної освітньої діяльності, створення експериментальних навчальних закладів та майданчиків. Називати ознаки передового педагогічного досвіду, етапи і процедуру його вивчення, узагальнення і поширення;

–уміти визначити напрямок своєї діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі навчальної, виховної роботи і передбачати кінцевий результат; володіти методами визначення ефективності заходів, спрямованих на підвищення якості навчально-виховної роботи; уміти проектувати власну педагогічну систему у професійній діяльності.

5. Організація навчання курсу.

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
семінарські заняття / практичні / лабораторні	16
самостійна робота	60

Загальна кількість годин

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
третий	Дошкільна освіта	2	Цикл професійної підготовки.

Тема, план	Форма заняття	Літера тура	Завдання, год	Дисципліни за вибором студента	
				Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Змістовий модуль 1. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти.					
<p>Тема 1. Педагогічна інноватика у системі сучасної науки та освіти.</p> <p>План</p> <p>1.Сутність педагогічної інноватики.</p> <p>2.Об'єкт, предмет та завдання педагогічної інноватики як науки.</p> <p>3.Структура педагогічної інноватики.</p> <p>4.Науково-понятійний апарат сучасної педагогічної інноватики.</p> <p>5.Нормативно-правове забезпечення організації інноваційної діяльності в системі освіти України.</p>	<p>Лекція-презентація (2 год.)</p> <p>Практичне заняття (2 год.)</p>	[1,2,3,4, 10, 11, 12,18]	Проаналізуйте нормативно-правове забезпечення організації інноваційної діяльності у системі освіти України («Закон України «Про вищу освіту» (2014); «Про освіту» (2017), «Про загальну середню освіту», «Про інноваційну діяльність», «Концепція НУШ» (2016), Державний стандарт початкової освіти (2018)).	макс. оцінка 4 бали	За розкладом
<p>Тема 2. Компетентнісний підхід в освіті як системна інновація.</p> <p>План</p> <p>1.Пріоритетні завдання сучасної освіти в контексті інноваційних змін.</p> <p>2.Ключові компетентності в освіті.</p> <p>3. Формування міжпредметних компетенцій у процесі тематичного навчання.</p> <p>4. Чинники якісної</p>	<p>Лекція-презентація (2 год.)</p> <p>Практичне заняття (2 год.)</p>	[1, 5, 6,8,10, 11, 18, 19]	Складіть опорну схему ключових компетентностей в освіті.	4 бали	Відповідно до розкладу

<p>початкової освіти. 5. Мета і головні компоненти Концепції Нової української школи. 6. Принципи Державного стандарту початкової освіти</p>					
<p>Змістовий модуль 2. Тема 3. Реалізація педагогічних інновацій (інтегрованих кейс-уроків) в умовах Нової української школи</p> <p>Тема 3. Інноваційні технології Нової української школи. План</p> <p>1. Інтегровані кейс-уроки в початковій школі.</p> <p>2. Технологія проведення інтегрованих кейс-уроків</p> <p>3. Організаційні системи Daily 5 (Читання і письмо) і Daily 3 (Математика).</p> <p>4. Стратегії розвитку критичного мислення, інтегрованими кейс-уроками.</p>	<p>Лекція-презентація (2 год.)</p> <p>Практичне заняття (2 год.)</p>	<p>[2,4,8, 10,11, 17,18]</p>	<p>1. Підготуйте сценарій інтегрованого кейс-уроку з математики, літературного читання та природознавства 2. Підготуйтеся до дискусії на тему «Традиційне предметне навчання чи інтегроване навчання?»</p>	<p>4 бали</p>	<p>Відповідно до розкладу</p>
<p>Тема 4. Інтегроване навчання як інноваційна технологія організації освітнього процесу.</p> <p>План</p> <p>1. Сутність інтегрованого навчання.</p> <p>2. Мета та завдання інтегрованого навчання.</p> <p>3. Класифікація</p>	<p>Інтерактивна-лекція (2 год.)</p> <p>Практичне заняття (2 год.)</p>	<p>[1,4,8, 9,10,11, 13,19]</p>	<p>Запропонуйте тему та розробіть план дискусії в стилі телевізійного ток-шоу</p>	<p>4 бали</p>	<p>Відповідно до розкладу</p>

<p>інтерактивних методів навчання.</p> <p>4. Опис технологій інтегрованого навчання.</p> <p>5.Застосування інтегрованих методів навчання на уроках у початкових класах.</p>					
<p>Тема 5. Проектні технології в освітньому процесі початкової школи, як вагомої складової проведення кейс-уроків</p> <p>План</p> <p>1. Сутність та мета проектного навчання.</p> <p>2. Типи проектів.</p> <p>3. Основні етапи проектної діяльності.</p> <p>4. Переваги проектного навчання.</p> <p>5. Особливості втілення проектної технології у початковій школі.</p> <p>6. Роль педагога у проектній діяльності учнів.</p> <p>7. Роль батьків у проектній діяльності учнів</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>[1,3,4, 8,10, 11,13, 15, 18, 19]</p>	<p>Запропонуйте міжпредметний проект, який можна використовувати на уроках в початкових класах (тема за вибором студента).</p>	<p>4 бали</p>	<p>Відповідно до розкладу</p>
<p>Тема 6. Інноваційні методи проблемного навчання.</p> <p>План</p> <p>1. Проблемне навчання як складова сучасних освітніх технологій.</p> <p>2. Основні характеристики проблемного навчання.</p> <p>3. Педагогічні функції проблемного навчання.</p> <p>4. Етапи проблемного навчання.</p>	<p>Практичне заняття-дискусія</p>	<p>[1,4, 8, 9 10, 11, 13,18]</p>	<p>Складіть міні-кейси для проведення уроків у початкових класах (навчальні предмети на вибір студента).</p>	<p>4</p>	<p>Відповідно до розкладу</p>

<p>Тема 7. Інтегрована діяльність вчителя в умовах Нової української школи. План 1.Сутність інтегрованої педагогічної діяльності. 2.Структура готовності педагога до інтегрованої педагогічної діяльності. 3. Форми залучення педагога до інтегрованої діяльності. 4.Педагогічна творчість як основа створення педагогічних інновацій.</p>	<p>Лекція-презентація з елементами дискусії (2 год)</p> <p>Практичне заняття (2 год)</p>	<p>[1,4, 8, 10, 11, 12,16,18]</p>	<p>Підготуйте мультимедійну презентацію на тему: «Педагогічний досвід як умова формування педагогічної творчості».</p>	<p>4 бали</p>	<p>Відповідно до розкладу</p>
<p>Тема 8. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності сучасного педагога. План 1.Сутність поняття «інформаційно-комунікаційні технології». 2.Інформаційно-комунікаційна компетентність педагога. 3.Впровадження технології «змішане навчання» у початкових класах 4. Мобільне навчання у системі сучасних освітніх технологій</p>	<p>Лекція 4 год.</p> <p>Практичне заняття 2 год.</p>	<p>[1, 8, 9 10, 11, 18]</p>	<p>Підготуйте наукове повідомлення на тему: «Цифрова грамотність вчителя початкових класів НУШ».</p>	<p>4 бали</p>	<p>Відповідно до розкладу</p>
<p>Підсумкове тестування</p>				<p>8 балів</p>	
<p>Самостійна робота</p>				<p>5 балів</p>	
<p>Контрольна робота</p>				<p>5 балів</p>	
<p>6. Система оцінювання курсу.</p>					

Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до ПОРЯДКУ організації та проведення оцінювання успішності студентів університету. Система оцінювання включає поточний, модульний та семестровий контроль знань.</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і передбачає усні відповіді здобувачів на теоретичні питання. Максимальна оцінка кожного заняття – 4 бали. Участь у практичних заняттях упродовж семестру – 32 бали. Підсумковий контроль – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів.</p> <p>Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів. В екзаменаційному білеті 2 питання теоретичні (оцінюються по 15 балів), 1 практичне (20 балів).</p> <p>Самостійна робота – 5б. Контрольна робота – 5б. Підсумкове тестування – 8 балів</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Передбачена одна контрольна робота (1-5 балів), що складається з 2 теоретичних питань (2 бали) та 1 практичного (3 бали). Також враховуються виконання завдання частково-пошукового та творчого рівнів, що передбачають написання творів-міркувань, есе.</p> <p>Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 8 балів).</p>
Практичні заняття	<p>Оцінюється відвідуваність усіх 8 занять упродовж семестру за 4- бальною шкалою. Виступи на практичних заняттях (за заняття від 1-до 4 балів кожне) – 1-32 бали; Оцінювання самостійної роботи: 1-5.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування</p>

7. Політика курсу

Студентам необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки їх порушення, що визначаються Положенням про запобігання та виявлення плагиату у Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу та бали, отримані під час іспиту. Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичних занять, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2. Однією з вимог є відповідальне ставлення до виконання завдань самостійної роботи, опрацювання необхідної інформації,

наукових джерел, тестових та інших завдань, викладених на сайті дистанційного навчання. Результати виконання завдань самостійної роботи перевіряються на кожному практичному занятті. У процесі вивчення курсу студент повинен добре володіти навчальним матеріалом, демонструючи належний рівень пізнавальної активності та творчого розвитку. Контактні дані для онлайн допомоги та консультування: toniabida@gmail.com

Викладач: доцент доцент Чичук А.П.

8. Рекомендована література.

1. Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: монографія. Одеса : М.П. Черкасов. 2009. 157 с.
2. Бондар В. І. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтесорі : навчальний посібник. Полтава, 2009. 251 с.
3. Гриньова М. В. Педагогічні технології : теорія та практика : навч.-метод. посіб. Полтава, 2006. 230 с.
4. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п>.
5. Державна програма «Вчитель». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/379-2002-п>.
6. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-povuj-derzhstandartpochatkovoyi-osvity-dokument/>.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. Київ, 2012. 352 с.
8. Довбенко С. Ю. Ключові компетентності у європейському освітньому просторі: колективна монографія «Гірська школа в умовах реформування системи освіти: компетентнісний вектор» / За наук. ред. д.п.н. Оліяр М.П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка». Івано-Франківськ : Супрун В.П., 2018. С. 268–278.
9. Довбенко С.Ю. Організація освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства в умовах реалізації Концепції Нової української школи. Нові стратегії розвитку початкової освіти в умовах євроінтеграції. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції з міжнародною участю. 16 травня 2018 р. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2018. С. 210–215.
10. Довбенко С.Ю., Москаленко Ю.М. Науково-філософські ідеї І.А.Зязюна у контексті реформування національної педагогічної освіти. Електронний науковий фаховий журнал «Імідж сучасного педагога» проіндексовано професійними асоціаціями: BASE, Google Академія, WorldCat, OpenAIRE, Наукова періодика України (проект Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). С.5–7.
11. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. Харків, 2009. 176 с.
12. Зайчук В. О., Нісімчук А. С., Білан А. Д. Сучасні педагогічні технології : дидактично-інноваційний аспект. Т.2. Луцьк, 2009. 312 с.
13. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/en/1556-18>.
14. Закон України «Про загальну середню освіту». Книга вчителя початкової школи : довідкові матеріали для організації роботи вчителя. Упор. Г. Ф. Древаль, А. М. Заїка. Харків : Торсінг плюс, 2006. С. 70–97.
15. Закон України «Про інноваційну діяльність». 2004. №5. С. 4–9. URL: www.zakon.rada.gov.ua.
16. Закон України «Про освіту». URL: <https://osvita.ua/school/reform/57472/>.
17. Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник. За заг. ред. О.І. Огієнко. Київ, 2016. 120 с.
18. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainkashkola-compressed.pdf>.
19. Мачинська Н. І. Формування основ педагогічної майстерності та професіоналізму вчителя початкової школи в умовах вищого навчального закладу. Вісник Черкаського університету, № 21 (354), 2015. С.56–60.
20. Мачинська Н. І., Комарова Ю.В., Упровадження інноваційних технологій навчання у вищій школі. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету,

вип. 1 (14) 2015. С. 240–247.

21. Мачинська Н. І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації начального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.

22. Мачинська Н. І., Цимбалюк М.М., Впровадження інноваційних педагогічних технологій навчання у практику підготовки магістрів: методичні рекомендації. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 48 с.

23. Національна доктрина розвитку освіти України. URL: <file:///C:/Users/Юрій/Downloads/natsionalna%20doktryna.pdf>.

Допоміжні:

1. Білавич Г. В., Власій О. О., Довгий О. Я., Цюняк О. П. Формування комп'ютерної обізнаності молодших школярів мовний аспект: Proceedings of XXIII International scientific conference «Practical applications of research findings in Eastern Europe». Morrisville, LuluPress., 2018. 94 p.

2. Галаган І. С. Передові освітні технології світу : [аналіз можливостей їх застосування в освітній діяльності України]. Відкритий урок. Розробки, технології, досвід. 2013. С. 28–31.

3. Грицюк О. І. Інтерактивні технології навчання молодших школярів. Почат. навчання та виховання. 2011. № 8. С. 2–17.

4. Довбенко С. Діалогічна культура як складова професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів. Вип. 566. Педагогіка та психологія. Чернівці: Чернівцький нац. університет, 2011. С. 28–35.

5. Древаль Г. І. Інновації в початковій школі. Початкова освіта. 2009. № 42(листопад). С. 2–4.

6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

7. Зерна педагогічної інновації : Хрестоматія / Укладачі: Л. В. Буркова, Н. Ф. Федорова. Київ, 2012. 120 с.

8. Ігрова технологія в початковій школі: види, цілі і завдання, актуальність. Цікаві уроки в початковій школі. URL: <http://urok.pp.ua/serednya-osvta/4128-grova-tehnologya-v-pochatkovy-shkol-vidi-clzavdannya-aktualnst-ckav-uroki-v-pochatkovy-shkol.html>.

9. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник / Т.В. Сак. Київ: СПД-ФО Парашин І.С., 2011. 101 с.

10. Інклюзивна освіта: стан і перспективи розвитку в Україні: науково-методичний збірник. Київ: ФО-П Придатченко П.М., 2007. 336 с.

11. Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. показчик (1995-2006) / Укл. Н.В. Артикуца, О.М. Клоченок, Т.О. Ліщук; НаУКМА. К.: Стилос. 2006. 630 с.

12. Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г.М. Перевознікова (упоряд.); Л.І. Даниленко, В.Ф. Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. Київ: Логос, 2005. 220 с.

13. Козак Л. В. Сучасні підходи до класифікації педагогічних інновацій. Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матеріали Міжнародної наук.-практ. конфер. (28-29 березня 2012 р.). / заг. ред. В.О. Огнев'юка. Київ: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. С. 227–232.

14. Козак Л.В. Інновації в системі вищої педагогічної освіти: теоретичний аспект. Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць. Київ. Університет, 2010. Вип. 3. Ч.1. С. 207–216.

15. Колупаєва А.А., Таранченко О.М., Білозерська О.І. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Київ: 2012, 308 с.

16. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. Київ: Грамота, 2005. 448 с.

17. Кремень В.Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. Київ: Грамота, 2007. 576 с.
18. Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип. Рідна школа. 2012. №6 (990). С.3–8.
19. Литвиненко Н. С. Інноваційні методи навчання в контексті завдань шкільної освіти. Інформатика. 2011. № 3 (січень). С. 21–22.
20. Ліщук І. Р. Робота школи в режимі інноваційного розвитку. Сучасна школа України. 2009. № 9 (вересень). С. 37–39.
21. Матвієнко О. В. Метод конкретних педагогічних ситуацій :навчально-методичний посібник. Київ, 2011. 299 с.
22. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja. Підзаг. ред. Бібік Н. М.Київ: ТОВ Видавничий дім: «Плеяди», 2017. 206 с.
23. Патрикєєва О. STEM – освіта: умови впровадження у навчальних закладах України / О. Патрикєєва, О. Лозова, С. Горбенко // Управління освітою. 2017. № 1. С. 28–31.

**Доцент кафедри дошкільної освіти,
кандидат педагогічних наук, доцент**

А.П.Чичук